

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku

Czytamy na Pomorzu

CENne
PRAKTYKI

Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku

Czytamy na Pomorzu

Redakcja:
Beata Symbor
Dominika Ringwelska

CENne
PRAKTYKI

Tom V

Gdańsk 2016

Wydawca:

Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku

al. gen. J. Hallera 14
80-401 Gdańsk

Redakcja tomu „Czytamy na Pomorzu”:

Beata Symbor – nauczyciel konsultant
ds. bibliotekoznawstwa i nauczania kreatywnego
Dominika Ringwelska – nauczyciel konsultant
ds. diagnoz i analiz oraz edukacji polonistycznej

Redakcja serii:

Beata Symbor
Korekta
Dominika Ringwelska
Projekt graficzny, skład, okładka
Beata Kwaśniewska

Tom serii: V
Gdańsk 2016

ISSN 2450-7717
ISBN 978-83-86526-45-1

Druk:
Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku

Szanowni Państwo,

w niniejszym wydaniu CENnych Praktyk „Czytamy na Pomorzu”. Trochę przekornie, może niemodnie, ale na pewno świadomie i ciekawie rozwijamy kompetencje czytelnicze oraz upowszechniamy czytelnictwo, jak na kierunek realizacji polityki oświatowej państwa przystało.

Pewnie ktoś powie, ale przecież wiadomo, że uczniowie coraz rzadziej czytają. Tak, to smutna prawda... Tylko, czy - my nauczyciele - możemy im pozwolić na funkcjonowanie w dzisiejszym świecie bez książki? I skoro już zachęcając do czytania, stoimy na przegranej pozycji, to czy powinniśmy zrezygnować z jej promocji?

Nie, oczywiście, że nie możemy. Dlatego zebraliśmy przykłady niestrudzonych działań czytelniczych w szkołach województwa pomorskiego. Takich, które stwarzają jak najwięcej przestrzeni do kontaktu z książką oraz zachęcają młodych ludzi do korzystania z zasobów biblioteki szkolnej.

Zresztą sami Państwo oceńcie, a potem zastosujcie. Polecamy!

Renata Ropela
Dyrektor Centrum Edukacji Nauczycieli
w Gdańsku

A może jednak książka?

– sztuka podejmowania wyborów

Dzisiejszy świat pełen jest pośpiechu. Otaczają nas liczne i różnorodne bodźce, które rozpraszą. Właśnie dlatego, albo tym bardziej, powinniśmy się na chwilę zatrzymać. Mamy przecież świadomość, że to my podejmujemy decyzje. Nikt nie może nam narzucić, jak mamy spędzać swój wolny czas, jeśli nam go trochę zostanie. A może sztuką jest znalezienie go w pędzącym niezmiernie szybko i uciekającym dniu. Jak wielu z nas stwierdziło nie jeden już raz, że dzień jest za krótki...

Gdzie w tym wszystkim jest książka? Jak funkcjonuje i spaja nasz czas, pamiętając i przywołując słowa bohatera, literackiego oczywiście, że „Czas to nie to, co mija, ale to, co nadchodzi. W takich chwilach zmienił moje postrzeganie świata: nie musiałem znosić upływu czasu jako nieuchronności, jako ludożercy, który zjada mnie po trochu aż do ostatniej sekundy, lecz mogłem uważać go za moją moc, możliwość czynu, dar działania.”¹ Odnoszę wrażenie, że chyba możemy odrzucić wymówkę – Nie mam czasu na czytanie. Rozejrzyjmy się wokół siebie – świat jest zaczytany. Na przystankach pod pochmurnym niebem, w słońcu i kiedy pada deszcz, wśród tłumu pasażerów – czytamy. Dźwigamy książki jak niezbędny ciężar, bez którego nie wyjdziemy z domu. Właściciele czytników, przenośnych bibliotek, mają nieco łatwiej. Czytamy w kawiarniach i poczekalniach, na korytarzach i ławkach w parku. Wieczory pachną herbatą i książką.

Skąd wobec tego miążdzące wyniki statystyk pokazujące nas jako ignorantów, bezwzględnie odrzucających pismo drukowane. Najnowsze dane raportu Biblioteki Narodowej podają, że w 2015 roku lekturę co najmniej jednej książki zadeklarowało 37% badanych. Wiadomość smutna. Nie zmieniają się preferencje czytelników. Najchętniej sięgamy po powieści, szczególnie fantastykę, sensację i romanse. Miłośnik prasy, w założeniu, w przyszłości wyciągnie też rękę po lekturę. W raporcie są też badane środowiskowe uwarunkowania czytania „czytelnicy wychowują się i obracają przede wszystkim wśród innych czytelników”². Jest to jasne stwierdzenie. Dlatego tak ważny jest kontakt z książką od najmłodszych lat. Istotne jest, by nie tylko mówić dziecku, że należy czytać. Trzeba to pokazać. Niech widzi, że rodzice czytają, wchodzi do księgarni, oglądają i kupują książki. Czytanie to proces. Stańmy się wzorem parenetycznym. Pozwólmy naśladować nasze zachowania. To my, rodzice, jesteśmy pierwszymi autory-

1 E. E. Schmitt, *Kiki van Beethoven*, tłum. A. Sylwestrzak-Wszelaki, Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, Kraków 2011, s. 83

2 Stan czytelnictwa w Polsce w 2015 roku, Biblioteka Narodowa s. 5

tetami. Pokażmy, że książka to nie tylko przedmiot na półce, to wartość sama w sobie. Liczne zajęcia warsztatowe związane z książką są adresowane do najmłodszych. Wiele z inicjatyw zachęcających do czytania jest bezpłatnych, organizowanych przez księgarnie, placówki kulturalne, kawiarnie literackie. Czytaniu towarzyszą najczęściej zajęcia plastyczne, budzące wyobraźnię i kreatywność. Dzieci są otwarte na takie wydarzenia i chętnie w nich uczestniczą. Dajmy im więc taką możliwość. Trudniej w rzeczywistości czytelnicznej odnaleźć się dzieciom z domów bez tradycji czytelnicznej. Tu ogromną rolę odgrywają nauczyciele i bibliotekarze. To oni, w tym momencie, przejmują zadania związane z kontaktem z książką. Ich sugestie i podpowiedzi ukształtują gust czytelniczy przyszłego, miejmy nadzieję, wiernego czytelnika. Najważniejsze, by zrozumieć, że nikt nas nie zmusza do czytania. Robimy to, ponieważ takie spędzanie czasu to przyjemność, satysfakcja, poznawanie i samodoskonalenie.

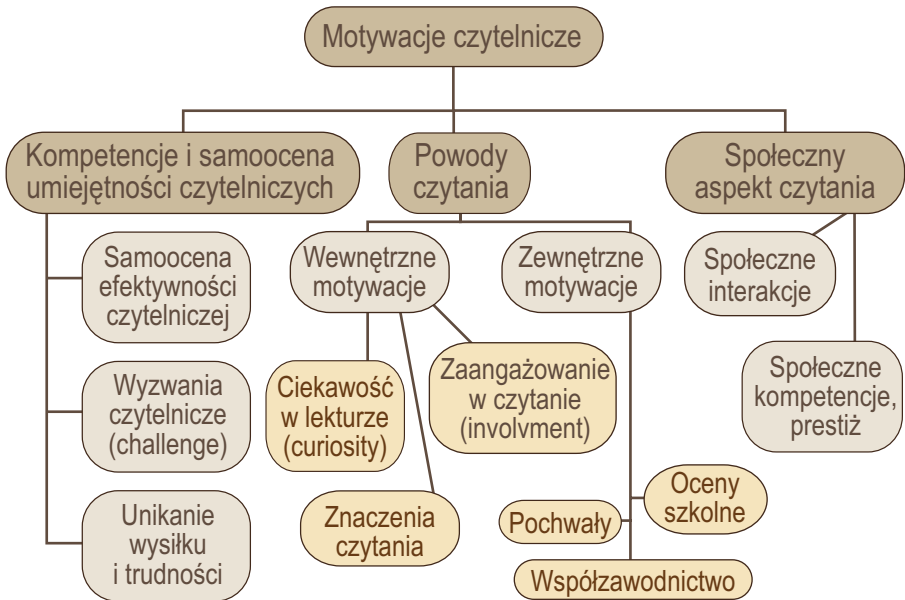
Obrazuje to ten portret czytającej dziewczynki – namalowany przez Johana Gudmundsena-Holmgreena, duńskiego artystę (1858-1912)³

W tym miejscu możemy przyjrzeć się grupie czytelników, która już związała się z bibliotekami i księgarniami. Jak podają statystyki, częściej po książkę sięgają kobiety niż mężczyźni (kobiety – 61%, mężczyźni – 39 %, Legimi 2014). Od lat potwierdza się też zależność między wykształceniem, a czytaniem. Książki najchętniej czytają osoby z wyższym wykształceniem. Trzeba jednak nadal szukać sposobów, by przyciągnąć i zachęcić do czytania grupę, która do tej pory nie była zainteresowana taką formą spędzania czasu. To chyba stanie się jednym z największych wyzwań. Czy budzenie motywacji czytelniczych przyniesie zamierzony efekt?

Motywacje czytelnicze czyli to, co powoduje podjęcie działań, decyzji, kroków w kierunku czytania. Wobec tego bodźce są niezbędne. Oczywiście ma na to wpływ rodzina, jej kapitał kulturowy, wykształcenie rodziców, miejsce zamieszkania, otoczenie. Powodów czytania jest wiele. Można im się przyjrzeć na podanym wykresie:

3 <http://www.artnet.com/artists/johan-gudmundsen-holmgreen/1%3C3%A6sende-lille-pige-ASxD-6qPJme6AzevSkpZ5Q2>

Źródło: P. J. Dunston, L. B. Gambell (2009), *Motivating Adolescents Learners to Read*, w: *Literacy Instruction for Adolescents. Research based Practice*. Red. Karen P. Wood, William E. Danton, The Guilford Press, New York, s. 269.

Rola bibliotek w budowaniu nawyku czytelnictwa jest nieoceniona. Liczne placówki stają się coraz lepiej zaopatrzone. Zakup nowości wydawniczych jest normą. Przyciąga to osoby, które niekoniecznie w swoim domowym budżecie mają wpisane comiesięczne wydatki na książki. Wystarczy sprawdzić katalog on-line i już wiemy, gdzie znajdziemy interesującą nas lekturę. Czy może mieć to wpływ na podniesienie poziomu czytelnictwa? Z całą pewnością, tak!

Pasjonaci książek, którzy nie wyobrażają sobie życia bez czytania, wytrwale szukają sposobów, metod, środków, by słupek badań statystycznych poszybowały w górę. Wszyscy się zgadzają, że jednym z najskuteczniejszych sposobów jest, zwracająca uwagę otoczenia, promocja, czyli sposób komunikowania się wydawców, księgarzy z rynkiem, który ma się przyczynić do znacznego zwiększenia popytu. Przedsięwzięcia marketingowe obejmują szereg działań mających zdecydowanie wpłynąć na decyzje klientów i potencjalnych nabywców książek. Mają one zachęcić oraz dostarczyć informacji na temat oferowanego produktu. Takie postępowanie oczywiście ma tylko jeden cel: sprzedaż książki.

Promocja literatury

Poprawie czytelnictwa służą liczne akcje, które mają miejsce na terenie całego kraju. Nie sposób tu wymienić wszystkich, ale przypomnijmy sobie te, o których chyba wszyscy słyszeli, ponieważ odbywają się w większych miastach przyciągając liczne grupy turystów-czytelników:

- Warszawskie Targi Książki – powstały z inicjatywy grupy polskich wydawców i stołecznej spółki targowej Murator EXPO; od 2010 roku organizuje je powołana w tym celu spółka Targi Książki; liczby działają na korzyść wiernych czytelników – z każdym rokiem na Targach jest ich coraz więcej: w 2013 roku – ponad 60 tysięcy odwiedzających, 2014 – 63 tysiące, 2015 – 72 tysiące; w grupę docelową wpisują się: miłośnicy słowa (nie tylko drukowanego), autorzy, wydawcy, księgarze, bibliotekarze, poligrafowie i inne osoby związane zawodowo z książką
- Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie – wpisują się w program promocji czytelnictwa, oczywiście są otwarte dla szerokiej publiczności, w trakcie ich trwania prowadzona jest sprzedaż książek tradycyjnych i elektronicznych
- Wrocławskie Targi Dobrych Książek – organizatorzy przygotowują ciekawy program, w którym, poza spotkaniami z ulubionymi autorami znajdziemy m.in. dyskusje, prelekcje, kreatywne warsztaty dla czytelników w różnym wieku, specjalny program dla szkół, wystawy i mnóstwo dobrych książek
- Festiwal Puls Literatury w Łodzi – coroczne wydarzenie kulturalne promujące literaturę i czytelnictwo
- Literacki Sopot – kolejne wydarzenie promujące książkę skierowane do mieszkańców Trójmiasta, turystów odwiedzających Sopot oraz wszystkich zainteresowanych, czterodniowe wydarzenie zamienia miasto w „literacki kurort”; festiwal skupia się na książce, ale ukazuje także korespondencję z innymi dziedzinami
- Międzynarodowy Festiwal Literatury Dziecięcej Rabka Festival – liczne wydarzenia literackie skierowane do całych rodzin
- Nadmorski Plener Czytelnicy w Gdyni – doskonała okazja do zapoznania się z ofertą cenionych wydawnictw, możliwość zaopatrzenia się w lekturę cieszy tym bardziej, że ceny są promocyjne, liczne spotkania autorskie gromadzą wiernych czytelników
- Plener czytelnicy w Szczecinie – „Odkryj książkę na nowo” – kiermasz książki z bogatą ofertą programową

Inne działania promujące czytelnictwo:

- Bookcrossing – idea krążącej książki pojawiła się w Polsce w 2003 roku, to niekonwencjonalna metoda popularyzowania książki i czytelnictwa, ruchoma biblioteka, lektury możemy

znaleźć w różnych publicznych miejscach, na przykład dworcach, kawiarniach, korytarzach instytucji, zabieramy je ze sobą, rejestrujemy, czytamy i wysyłamy w dalszą podróż

- Noc Bibliotek – na wzór Nocy Muzeów – to ogólnopolska wieczorno-nocna akcja promująca czytelnictwo i biblioteki jako najbardziej dostępne instytucje kultury, jest to wyjątkowa okazja, by pokazać, że biblioteki to nowoczesne miejsca, gdzie każdy, bez wątplenia, znajdzie coś dla siebie, w tym szczególnym dniu bibliotekarze prześcigają się w tworzeniu i przygotowaniu działań artystycznych i edukacyjnych, by tylko przyciągnąć jak największą grupę zainteresowanych

- Książka w podróży – to wspólna inicjatywa PKP Intercity, Publio.pl i Matras Księgarnie oraz biblioteki internetowej Wolne Lektury, przy wsparciu merytorycznym Instytutu Książki, promuje czytanie – doskonały sposób na spędzanie wolnego czasu w pociągu
- nagrody literackie z ciekawą oprawą i prestiżowym wymiarem – np. Nagroda Literacka Nike; Nagroda Literacka Gdynia; Nagroda Kościelskich; Nagroda Poetycka im. Wisławy Szymborskiej

Cała Polska czyta dzieciom – kampania społeczna promująca czytelnictwo oraz wspieranie zdrowia emocjonalnego dzieci i młodzieży poprzez działania oświatowe, edukacyjne

2 kwietnia to Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci obchodzony co roku w dzień urodzin duńskiego baśniopisarza Hansa Christiana Andersena. Dzień ten ma na celu rozpowszechnienie książek dla dzieci oraz wspieranie czytania przez najmłodszych odbiorców.

23 kwietnia to Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich – kolejna okazja, by głośno powiedzieć: „Czytajcie!” Festiwale literackie, warsztaty dla dzieci i dorosłych, spotkania autorskie, rabaty w księgarniach internetowych i zniżki w tych, do których często zaglądamy, to tylko niektóre z działań mających wspierać czytelnictwo.

Zataczamy jednak koło i wracamy do przygnębiających statystyk. Można by się zastanowić, dlaczego tak niekorzystnie wypadamy w badaniach? Z każdym rokiem jest gorzej, a liczba osób nieczytających lub oddalających się od literatury systematycznie wzrasta. Tyle pracy i zaangażowania, wiary w możliwość zmian, a efektu brak. Czy gdzieś został popełniony błąd?

Stąd jeszcze jeden wysiłek: Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa na lata 2014-2020. Koordynacją tego programu zajmuje się Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Ma się on opierać na piętnastu działaniach prowadzonych przez instytucje państwowe, takie jak Instytut Książki, Bibliotekę Narodową, Narodowe Centrum Kultury. Celem Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2014-2020 jest stwarzanie warunków do wzrostu czytelnictwa w Polsce. Jest to długotrwały proces dlatego przedsięwzięcie zostało zaplanowane na sześć lat. Efekt nie będzie natychmiastowy, ale metoda małych kroków zawsze przynosi rezultaty.

Twórcy projektu stworzyli listę zadań priorytetowych, które mają wpłynąć na zaistniałą sytuację dotyczącą czytelnictwa:

- Zakup nowości do bibliotek
- Kontynuacja programu B+. Infrastruktura bibliotek
- Priorytet – Literatura
- Priorytet – Promocja czytelnictwa
- Priorytet – Czasopisma
- Priorytet – Partnerstwo publiczno-społeczne
- Program szkoleń dla bibliotekarzy
- Zakup praw do utworów literackich
- Dyskusyjne Kluby Książki
- MAK+
- Program szkoleń dla księgarzy
- Ojczysty - dodaj do ulubionych
- Badania czytelnictwa i ewaluacja programu
- Korpus Publikacji Polskich
- Kampania promocyjna Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

Zadania są w trakcie realizacji. Atutem programu jest jego długofalowość. Tylko wieloletnie działania mogą przynieść oczekiwane zmiany.

Wsparcie nadchodzi z wielu stron. Minister Edukacji Narodowej co roku, na podstawie przepisów ustawy o systemie oświaty (art. 35 ust. 2 pkt 1), ustala podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w danym roku szkolnym. Decyzją ówczesnej minister, Joanny Kluzik-Rostkowskiej, jednym z czterech kierunków w roku

2015/2016 jest – Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży. Z kierunków realizacji polityki oświatowej państwa wynikają zadania dla organów nadzoru pedagogicznego i placówek doskonalenia nauczycieli również w nowym roku szkolnym 2016/2017. Widać więc wyraźnie, że temat czytelnictwa jest poruszany na wielu obszarach.

NARODOWY PROGRAM ROZWOJU CZYTELNICTWA NA LATA 2014-2020

Stworzenie warunków
do wzrostu
czytelnictwa w Polsce

»»»»»» 1 mld zł »» 15 działań
»» 3 instytucje m.in.

Biblioteka Narodowa,
Instytut Książki,
Narodowe Centrum Kultury
– pod nadzorem MKiDN

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
PROGRAM
ROZWOJU
CZYTELNICTWA

Podsumowanie naszych rozważań musi zakończyć się pozytywną refleksją. Bądźmy wzorem dla innych, zarażajmy miłością do książek wszystkich wokół nas. Ko-

Promocja literatury

chajmy książki i dbajmy o nie. I wiernie czytamy, pamiętając o słowach argentyńskiego pisarza, poety i eseisty „Niech inni chełpią się stronicami, jakie napisali; mnie napawają dumą te, które przeczytałem” (*Borges*).

-

Jak poruszyć czytelniczą wyobraźnię gimnazjalistów, czyli zabawa w teatr

I. Krótki opis działania

Prezentowane działanie jest efektem pracy z pierwszą klasą gimnazjum na lekcjach języka polskiego. Po omówieniu lektury „Opowieść wigilijna” autorstwa Karola Dickensa przygotowałam klasowe przedstawienie teatralne na podstawie powstałego wcześniej scenariusza tej powieści. Tekst został podzielony na role. W scenariuszu wyodrębniono poszczególne scenki rozgrywające się w różnych miejscach akcji: np. w kantorze Scrooge’a, domu Boba Cratchita czy na świątecznej londyńskiej ulicy. Dzięki tym zabiegom utwór prozatorski został przystosowany do wystawienia na scenie.

II. Cele działania

Głównym celem podjętych przeze mnie działań było zaangażowanie czytelników, czyli uczniów i uatrakcyjnienie treści utworu literackiego, zwłaszcza że „Opowieść wigilijna” jest lekturą gimnazjalną.

Cele szczegółowe to:

- rozwijanie zainteresowania teatrem,
- budzenie motywacji do działań twórczych,
- rozwijanie kreatywności, wyobraźni i aktywności twórczej,
- doskonalenie sztuki interpretacji i recytacji utworu,
- umiejętność komunikowania się uczniów i współpracy, szczególnie podczas prób do przedstawienia.

III. Prezentacja działania

Do omawianego projektu zaangażowałam wszystkich uczniów pierwszej klasy gimnazjum.

1. Na wcześniejszych lekcjach języka polskiego uczniowie utrwaliли znajomość podstawowych pojęć związanych z teatrem: scena, scenografia, kostium, rekwizyt, mimika i gest sceniczny, plakat teatralny. Omówiliśmy również wiersz Wisławy Szymborskiej „Wrażenia z teatru”.
2. Następnie zapoznałam uczniów ze scenariuszem przedstawienia, który powstał na podstawie powieści Karola Dickensa „Opowieść wigilijna”.
3. Po dokładnym przeanalizowaniu scenariusza nastąpił chyba najtrudniejszy moment naszego działania, czyli przydział ról poszczególnym uczniom. Na szczęście do najważniejszej, kluczowej roli w całym przedstawieniu, a więc do roli Scrooge’a, zgłosił

Zaangażowany czytelnik

się uczeń, który z ogromnym zapałem i chęcią podjął się zadania. Później okazało się, że był to strzał w dziesiątkę, gdyż wspomniany uczeń wywiązał się z powierzonego zadania perfekcyjnie.

4. Uczniowie w grupach przygotowali dekoracje do przedstawienia. Były to namalowane na szarym papierze londyńskie kamieniczki, wnętrze domu Boba i Scrooga oraz nagrobki cmentarne. Dekoracje do poszczególnych scen zostały wykonane na lekcji techniki.
5. Z kolei wybrany uczeń przygotował prezentację multimedialną, która w czasie przedstawienia pełniła funkcję scenografii, afisza teatralnego oraz programu teatralnego, np. na slajdzie końcowym pojawiła się obsada spektaklu.
6. Uczniowie przygotowali również rekwizyty do przedstawienia. Na szczególne wyróżnienie zasłużył indyk przygotowany z masy papierowej zmieszanej z klejem. Efekt okazał się niesamowity!
7. Próby do przedstawienia odbywały się głównie na lekcjach języka polskiego. Wymagały ogromnego zaangażowania i pracy ze strony uczniów i mojej, czyli reżysera całego przedsięwzięcia. Wielokrotnie powtarzaliśmy poszczególne sceny i kwestie aktorów. Uczniowie zauważyli, że wraz z opanowaniem pamięciowym tekstu łatwiej im było poruszać się po scenie i „grać” z rekwizytami.
8. W końcowym etapie pracy uczniowie przygotowali dla siebie, czyli do swoich ról kostiumy. Projektując dla siebie kostium, musieli pobudzić wyobraźnię, szczególnie osoby odtwarzające postacie fantastyczne. Efekt zobaczyłam w czasie próby generalnej. Niektórzy przy pomocy rodziców i dziadków przygotowali przepiękne kostiumy doskonale pasujące do danej roli. Na przykład uczennica odgrywająca rolę żony Boba Cratchita miała specjalnie uszyty na tę okazję fartuch i czepek.

Scena
w domu Boba

Fot. z archiwum projektu

9. W przeddzień premiery uczniowie zamienili salę lekcyjną w scenę teatralną. Ułożono scenografię oraz ustawiono rekwizyty. Następnie odbyła się wspomniana wcześniej próba generalna w kostiumach. Przystawienie klasowe „Opowieść wigilijna” wystawiono przed publicznością, którą stanowili rodzice uczniów, pani dyrektor, wicedyrektor szkoły oraz nauczyciele. Oklaskom nie było końca. Uczniowie otrzymali pochwałę pani dyrektor.

Na zakończenie – uczniowie zaśpiewali po angielsku znany szlagier „Last Christmas”.

Fot. z archiwum projektu

Aktorzy

Całe przedsięwzięcie przygotowano w ciągu dwóch miesięcy. Premiera odbyła się w okresie świąt Bożego Narodzenia zgodnie z czasem akcji utworu literackiego.

IV. Uwagi po realizacji projektu

Pokaz, inscenizacja może być ciekawym sposobem na zaangażowanie czytelnika. Dzięki takiej metodzie pracy uczniowie lepiej zapamiętają lekturę. Wskazane działania pobudzają ich wrażliwość na problemy zawarte w utworze. Uczniowie mogą wyrazić swoje emocje, wrażenia, wcielając się w rolę bohatera literackiego. Gra na scenie wzmacnia również ich poczucie wartości. Jest też doskonałym sposobem na interpretację utworu. Umożliwia przeżycie problemów poruszonych w powieści i powiązanie ich z doświad-

Zaangażowany czytelnik

zeniami osobistymi. Przyspiesza to emocjonalne, intelektualne i społeczne dojrzewanie uczniów.

Na koniec chciałabym wspomnieć o ważnym walorze wychowawczym, otóż prezentacja wspólnego działania pozwoliła na zintegrowanie zespołu klasowego, który funkcjonował w szkole dopiero od kilku miesięcy.

•

Dorota Kosek

Gimnazjum nr 1 w Gdańsku

Magiczna biblioteka

Potężną siłą, która przyciąga naszych czytelników do biblioteki jest organizowana raz w semestrze Noc w Bibliotece. W zabawie bierze udział dziesięć osób z klas IV-VI, którzy wykazali się najwyższym czytelnictwem w danym półroczu. Inicjatywa została rozpoczęta w ubiegłym roku szkolnym. Realizują ją wspólnie z nauczycielką języka polskiego.

Pierwsza Noc w Bibliotece miała miejsce w styczniu. Uczniowie byli bardzo podekscytowani, nie wiedzieli, co ich czeka. O godzinie 19 zebrał się w bibliotece, gdzie odnaleźliśmy zostawiony przez Maga Ziemi Północnych nadpalony, zwinięty w rulon tajemniczy list. Treść listu warto przytoczyć, ponieważ wprowadza on w atmosferę całego przedsięwzięcia. A oto, co przeczytali uczniowie: *Jeśli czytacie ten list, oznacza to, że mnie nie ma już na tym świecie. Chciałbym jednak, abyscie odnaleźli ukryty przeze mnie skarb, zanim zrobią to niegodziwe trolle. Zapytacie pewnie kim jestem, kim jest osoba, która napisała do Was ten tajemniczy list. Jakżeż niekulturalny okazałbym się, gdybym nie wyjawiał Wam swego imienia. Zważ mnie Magiem Ziemi Północnych. Posiadam tajemną wiedzę o świecie, którą przekazuję tylko tym, którzy są godni ją posiadać. Nadszedł jednak czas, abyscie Wy dostąpili niebywałego zaszczytu, a więc otrzymujecie możliwość odkrycia mojej największej*

Fot. z archiwum biblioteki

Zaangażowany czytelnik

tajemnicy. Nie mogę jej Wam zdradzić w liście, ponieważ boję się, że mógłby on упаść w niepowołane ręce. Musimy być bardzo ostrożni – niegodziwe trolle chcą tego, co ukryłem. Dzięki zawartości skrzyni ze skarbem mogłyby zapanować nad światem, a nie możemy w żadnym przypadku do tego dopuścić. Jedyne osoby tak prawe, odważne i nieskazitelnie uczciwe jak Wy, mogą odnaleźć mój cenny skarb. Musicie być bardzo odważni i wykazać się dużą dozą sprytu. Przygotowałem wskazówki, które doprowadzą Waszą wytrwałą grupę do ukrytego skarbu. Pierwsza wskazówka dołączona jest do listu. Musiałem jednak rzucić na kopertę zaklęcie, które nie pozwoli jej otworzyć osobom o nieczynych zamiarach. Jeśli Wasze zamiary są dobre, uda Wam się otworzyć kopertę bez problemu. Jeśli jednak wśród Was znajduje się osoba o nieczystym sercu, koperta stanie w płomieniach i możliwość dotarcia do mojej tajemnicy zostanie stracona dla ludzkości raz na zawsze. Teraz, gdy już znacie ryzyko, możecie spróbować otworzyć kopertę pomimo napisu, jaki na niej wypaliłem. Życzę Wam powodzenia. Liczę, że się uda i dotrzecie do kolejnego mojego listu.

Idąc tropem wskazówek pozostawionych przez Maga uczniowie odnajdywali prawdziwe karty z zadaniami ukryte we wszystkich komnatach szkoły. Dodatkowych emocji dostarczało szukanie kart w ciemnych pomieszczeniach, tylko przy pomocy latarki, bez użycia górnego światła. Nie chcieliśmy przyciągać niepotrzebnie uwagi trolli. Roz-

Fot. z archiwum biblioteki

Fot. z archiwum biblioteki

wiązanie jednego zadania kierowało do kolejnego. Ostatnie zadanie (tajemna mapa) wskazało miejsce ukrytej w ziemi skrzyni z najcenniejszym skarbem, jakim są książki. Pełen wrażeń wieczór zakończył się wspólnym posiłkiem oraz wspólnym oglądaniem filmu na wcześniej przygotowanych posłaniach.

Kolejna edycja Nocy w Bibliotece miała miejsce w czerwcu. Uczniowie oczekiwali jej podekscytowani, przychodzili do biblioteki, podpytywali, czego mogą się spodziewać, aktywnie wypożyczali książki. Ponownie zebraliśmy się w bibliotece o godz. 19.00. Zebrany uczniom powiedzieliśmy, że zapomnieliśmy zabrać z domu przygotowanych dla nich materiałów i teraz pozostaje nam coś sobie wspólnie poczytać lub porozmawiać. Gdy uczniom zrzęda mina, do biblioteki weszli niespodziewani goście. Byli to profesor Albus Dumbledore oraz profesor McGonagall (za których przebrały się poproszone przez nas dorosłe osoby; jedna z nich mówiła wyłącznie w języku holenderskim, co było dodatkowym osobliwym elementem). Wizyta była dla uczniów ogromnym zaskoczeniem. Profesorowie Hogwartu przekazali nam informację, że na świecie pozostał jeszcze jeden, ostatni horkruks z cząstką duszy Lorda Voldemorta (dla niewtajemniczonych w przygody Harrego Pottera: dusza czarnoksiężnika Lorda Voldemorta podzielona była na osiem części i istniała w ukrytych horkruksach). Nauczyciele Hogwartu poprosili nas

Zaangażowany czytelnik

o zniszczenie go, ponieważ sami nie mogli tego dokonać. Profesor Dumbledore nauczył wszystkich specjalnej pieśni w języku czarodziejów (w tym przypadku holenderskim), która miała moc zniszczenia horkruksa. Udaliśmy się więc na pobliskie wzgórze (kierując się wskazówkami zostawionymi przez profesorów) na poszukiwanie. Zadanie nie było łatwe, ponieważ wskazówki były bardzo dobrze ukryte. Musieliśmy również rozwiązać kilka zadań. Zgodna współpraca doprowadziła nas do celu, jakim było odnalezienie i zniszczenie horkruksa. Po powrocie do szkoły zjedliśmy wspólną kolację oraz ułożeni już do snu w śpiworach obejrzelśmy razem film. Dzisiaj dla naszych najlepszych czytelników w pierwszym półroczu bieżącego roku szkolnego organizujemy kolejną Noc w Bibliotece. Będą inne, nowe aktywności. Póki co, szczegółów nie zdradzimy.

-

Alina Kujawa

Szkoła Podstawowa nr 40 w Gdańsku

Aktywni czytelnicy w bibliotece szkolnej w Gimnazjum nr 14 w Gdyni

W pracy nauczyciela bibliotekarza podejmuję działania, dzięki którym uczniowie stają się aktywnymi użytkownikami biblioteki szkolnej jako czytelnicy oraz uczestnicy różnych imprez.

Organizuję lekcje biblioteczne dla klas pierwszych gimnazjum, podczas których zapoznaję uczniów z warsztatem informacyjnym biblioteki, regulaminem, układem zbiorów oraz przedstawiam propozycje działań i akcji bibliotecznych na najbliższy rok szkolny. Zapraszam chętne osoby do pracy w kole bibliotecznym. Ponadto organizuję zajęcia dla klas pierwszych gimnazjum w sali multimedialnej, z wykorzystaniem oprogramowania tablicy interaktywnej na temat „Słowniki źródłem informacji”.

Cyklicznie organizuję lekcje biblioteczne po konsultacji z nauczycielem plastyki, podczas których uczniowie poszerzają swoją wiedzę z zakresu sztuki oraz kształtują umiejętność wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną.

Podobną lekcję (jako koleżeńską) rokrocznie organizuję wspólnie z nauczycielem geografii na temat wybranych państw i kontynentów dla klas drugich gimnazjum w sali multimedialnej.

Dzięki uprzejmości nauczycielki informatyki, która udostępniła salę komputerową prowadzę lekcje biblioteczne z wykorzystaniem Encyklopedii Multimedialnej PWN dla klas drugich gimnazjum. Aby zajęcia były jak najpełniej wykorzystane postanowiłam nawiązać do programu nauczania oraz umiejętnie połączyć treści z różnych dziedzin. Chcąc połączyć zamierzone cele z takimi przedmiotami jak biologia, historia, geografia, język polski i plastyka skonsultowałam się z nauczycielami aby ustalić tematykę planowanych zajęć. Głównym celem lekcji jest przedstawienie encyklopedii jako źródła informacji oraz kształtowanie umiejętności czytania ze zrozumieniem, docierania do informacji i selekcjonowania ich. Uczniowie z zainteresowaniem odkrywają możliwości jakie daje encyklopedia multimedialna.

Prowadzę lekcje biblioteczne promujące czytelnictwo pod hasłem „Książki, które warto przeczytać”, w ramach godzin wychowawczych, po wcześniejszym ustaleniu tych zajęć z wychowawcą. Na lekcjach omawiam korzyści płynące z czytania książek na podstawie przygotowanej prezentacji multimedialnej.

Prezentuję nowości książkowe (m.in. wypożyczone z filii MBP w Gdyni) i książki, które każdy młody człowiek powinien przeczytać i znać. Wszystkie pozycje puszczam w obiegu po klasie, aby uczniowie mogli się z nimi zapoznać.

Aby zachęcić uczniów gimnazjum do kształcenia oraz w celu popularyzacji czytelnictwa od trzech lat cyklicznie prowadzę lekcje biblioteczne w sali multimedialnej na temat „Korzystamy z zasobów online Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdyni, Biblioteki Narodowej, Polskiej Biblioteki Internetowej oraz strony Wolne Lektury.pl”.

Podczas tych lekcji uczniowie mają okazję poznać sposoby docierania do lektur szkolnych i literatury pięknej w Internecie. Szczególny nacisk kładę na prezentację strony MBP w Gdyni, zapoznaję m.in. z regulaminem, z lokalizacją filii, z zasobami i zasadami wyszukiwania książek w katalogu i sprawdzania ich dostępności, z całą ofertą kulturalną (również dla młodzieży). Podczas lekcji uczniowie mogą samodzielnie przećwiczyć wyszukiwanie w sieci interesujących pozycji na wymienionych portalach. Ponadto zachęcam uczniów do korzystania z lokalnych bibliotek publicznych.

Podczas obchodów Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych oraz z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich zapraszam uczniów do udziału w konkursach, quizach, kalamburach oraz do rozwiązywania krzyżówek literackich.

Wszystkie te przedsięwzięcia są związane z popularyzacją literatury.

Przez cały rok szkolny, szczególnie podczas przerw, gdy w bibliotece zbiera się grupka uczniów przychodzących bez celu, przeprowadzam akcję głośnego czytania pod hasłem „Pięć minut z książką”. Do akcji wybieramy fragmenty nowości oraz książki proponowane przez uczniów. Mieliśmy okazję słuchać fragmentu powieści „Róża i cierni” (o wampirach), która powstawała w bibliotece szkolnej na blogu autorstwa jednej z uczennic.

Od wielu lat organizuję w czytelni szkolnej konkursy we współpracy z nauczycielem polonistą, np.

- „Z mitologią za pan brat” – konkurs ze znajomości mitologii greckiej dla klas III gimnazjum
- „Nasze lektury od gimnazjum do matury” – konkurs ze znajomości lektur dla klas III gimnazjum
- „Jeden z dziesięciu” konkurs sprawdzający i ugruntowujący wiedzę ogólną z języka polskiego dla klas II gimnazjum. Konkurs mitologiczny oraz ze znajomości lektur ma na celu gruntowne powtórzenie materiału oraz przygotowanie do egzaminu gimnazjalnego.

W swojej pracy podejmuję wraz z uczniami działania na rzecz integracji młodzieży pełnosprawnej z osobami niepełnosprawnymi, w szczególności uświadamiając problemy osób niepełnosprawnych, przejawy dyskryminacji społecznej oraz potrzebę kształtowania większej otwartości w stosunku do tej grupy ludzi.

Moje działania rozpoczęłam od zorganizowania apelu na szkolnej scenie z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych, który skierowany był do uczniów gimnazjum. Podczas apelu, przedstawiono sytuację i funkcjonowanie osób niepełnospraw-

nych we współczesnym świecie, sylwetki znanych osób niepełnosprawnych, dyscypliny sportowe uprawiane w tym środowisku oraz zasady niezbędne w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi. Całość przeplatały myśli Jana Pawła II o niepełnosprawności czytane przez uczennicę na wózku inwalidzkim. Uczniowie wykonali piosenki „Tolerancja” oraz „Małe szczęścia”. Całość wzbogaciła wystawa w holu szkoły na temat różnych aspektów niepełnosprawności. Kontynuacją tego apelu jest organizowanie rokrocznie godzin wychowawczych w sali multimedialnej, podczas których zapoznają uczniów gimnazjum z zasadami niezbędnymi w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi.

Podjęłam również cykliczną współpracę ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Gdyni, w ramach której organizuję wraz z moimi uczniami dwa razy w roku spotkania integracyjne w ośrodku, tematycznie związane z zimą, Bożym Narodzeniem, wiosną i Świętami Wielkanocnymi. Na tę okazję gimnazjaliści we współpracy ze mną przygotowują kartki okolicznościowe, drobne upominki i oprawę artystyczną. W ośrodku wspólnie śpiewamy piosenki, kolędy, organizujemy zabawy muzyczno - ruchowe, tańce, czytanie książek, mini inscenizacje utworów literackich, ubieranie choinki, nakrywanie wielkanocnego stołu, wspieramy uczniów podczas wykonywania prac plastycznych. Wspólnie podejmowane działania bardzo zbliżają uczniów do siebie. Na naszych oczach przełamywane są wszelkie bariery.

Fot. Beata Stachowska

Wizyta przedszkolaków
w bibliotece ZSO nr 4 z okazji
Dnia Czytania Bajek

Dużym przedsięwzięciem zorganizowanym we współpracy z wychowawcami ze SOSW w Gdyni była akcja „Cała Polska Czyta Dzieciom – Wiosenne Zabawy z Literaturą”.

Moji uczniowie czytali oraz inscenizowali z wykorzystaniem przygotowanych przez siebie rekwizytów utwory Jana Brzechwy, Juliana Tuwima, Doroty Gellner, Wandy Grodzieńskiej. Głównym celem jaki przyświecał tym działaniom było wdrażanie umiejętności współdziałania dzieci sprawnych i niepełnosprawnych.

Zaangażowany czytelnik

Innym przedsięwzięciem zorganizowanym we współpracy z nauczycielkami ze SOSW było przedstawienie profilaktyczne pt. „Więcej miłości bez złości” o przeciwdziałaniu agresji w grupie rówieśniczej.

Celem przedstawienia było uwrażliwienie na problem agresji wśród uczniów sprawnych i niepełnosprawnych oraz kształtowanie umiejętności jej opanowywania i przezwyciężania. W przedstawieniu ukazano pozytywne i wartościowe wzorce w przeciwieństwie do zachowań negatywnych.

Spotkania integracyjne oraz przedstawienia z udziałem dzieci niepełnosprawnych uświadamiają naszym uczniom, że osoby niepełnosprawne oczekują normalności, a nie litości. Aby zaprezentować naszą bibliotekę w środowisku lokalnym od wielu lat zapraszam wychowawców z dziećmi z okolicznych przedszkoli na Dni Czytania Bajek oraz Dzień Pluszowego Misia. Podczas spotkań dzieci poznają zasady pracy biblioteki, dowiadują się, jak powinny się w niej zachowywać oraz jak należy dbać o książki. Natomiast uczniowie naszego gimnazjum na poszczególnych spotkaniach czytali i inscenizowali utwory Doroty Gellner i Natalii Usenko, najsłynniejsze utwory Juliana Tuwima, fragmenty prozy Astrid Lindgren oraz książki o słynnych misiach. Zajęcia w naszej bibliotece zawsze kończą się quizem ze znajomości przeczytanych tekstów literackich przygotowanym przez uczniów gimnazjum oraz wykonaniem prac plastycznych.

Rokrocznie aktywnie włączam uczniów w organizowanie wieczornych upamiętniających ważne wydarzenia literackie w czytelni szkolnej oraz lekcji historii w sali multimedialnej poświęconych wydarzeniom grudniowym na Wybrzeżu w 1970 r.

Każdego roku włączam się również w promocję szkoły. Na tę okazję przygotowywałam np. zajęcia plastyczne w czytelni, quiz mitologiczny, mini inscenizacje utworów literackich oraz zorganizowałam kawiarnię literacką.

Mimo trudnej sytuacji materialnej młodzieży udaje mi się otworzyć jej serca i zachęcić do udziału w akcjach charytatywnych na rzecz potrzebujących ludzi i zwierząt.

Opisane przeze mnie działania sprawiły, że wybrani uczniowie stali się częstszymi bywalcami w bibliotece szkolnej. Niektórzy uczniowie lepiej potrafią określić, co chcą przeczytać spoza kanonu lektur szkolnych. Poprzez włączanie się w organizowane w bibliotece szkolnej imprezy mają możliwość zaprezentowania własnych projektów i talentów, umieją pracować w grupie, czują odpowiedzialność za realizację określonych zadań, potrafią poradzić sobie w nowych sytuacjach oraz uświadamiają sobie bezinteresowność w działaniach, których nie podejmują tylko dla stopni.

Beata Stachowska

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4

Gimnazjum nr 14 w Gdyni

Kształtować gust, czy tylko mu schlebiać

*„Każda książka, jak głos podany przez radio,
dociera tylko do tych, którzy mają tę samą długość fali.”*

Jan Parandowski

W ciągu wieków pojawiało się wiele definicji gustu i często były one wobec siebie sprzeczne. Zauważyć jednak można, że im bliżej współczesności, tym większy nacisk kładzie się na subiektywny, indywidualny charakter zjawiska określanego jako gust. Łączy się to bezpośrednio ze zmiennością pojęcia 'piękna'. Skoro gust to zdolność, umiejętność oceniania piękna, a kanony piękna zmieniają się wraz z latami, to trudno określić czy ktoś ma dobry gust. Jeśli pokusimy się o kształtowanie czyjegoś gustu według aktualnie obowiązującego kanonu, czy nie przyczynimy się do zubożenia czyjejś osobowości? Kształtujemy gust czy narzucamy innym swój własny? Rozwój, postęp, innowacyjność w każdej dziedzinie zaczyna się często od buntu, odmiennego zdania wobec funkcjonujących w społeczeństwie struktur, wzorców.

Powyższa sytuacja dotyczy także literatury. Nie to się podoba, co jako literaturoznawcy, pedagogzy zakwalifikowalibyśmy do kultury wyższej, lecz to, z czym odbiorca wiąże się, utożsamia emocjonalnie i przeżywa – nie należy go tego pozbawiać. Gust, owszem, kształtuje się w oparciu o wiedzę, umiejętności, ale i tak decydujący głos mają tu emocje. Tylko dziecko, które czerpie przyjemność z czytania, będzie wierne książce przez całe życie. Czytanie narzucone, z jakim mamy do czynienia w szkołach, nie jest w stanie przekonać o prawdziwej wartości książki, a tym bardziej kształtować upodobania estetyczne. Może narażę się w tej chwili polonistom, ale uważam, że uparte przekonywanie do klasyki literatury pozbawione jest sensu, jeśli nic z tej lektury odbiorca nie wynosi. Ocieramy się tu o sytuację rodem z „Ferdynand” Witolda Gombrowicza – „Słowacki wielkim poetą był”. Z drugiej jednak strony doskonale są nam znane ograniczenia, jakie system edukacyjny nakłada na nauczyciela. To znajomość takich a nie innych lektur będzie wymagana w czasie egzaminów zamykających kolejne etapy kształcenia. Na szczęście w ostatnich latach zauważa się, że szkoła coraz bardziej otwiera się na propozycje dzieci i młodzieży w sferze doboru omawianych lektur. Mam tu na myśli zorganizowanie przez MEN akcji „Wybermy wspólnie lektury najmłodszym uczniom”, w której swoje propozycje mogli podawać również najmłodsi czytelnicy.

Dziecko powinno znać różnorodną literaturę, by mogło odkryć swoje zainteresowania. Jeśli jego możliwości intelektualne nie pozwalają na zrozumienie tekstów tzw. literatury wysokiej, a będziemy nadal „bombardować” go abstrakcyjną dla niego treścią,

to zniechęcimy taką osobę w ogóle do czytania. Chcąc na siłę wykształcić wytrawnego czytelnika, stracimy go. Lekturę trzeba dostosować do poziomu intelektualnego czytelnika tak, by jak najwięcej z niej zrozumiał. Można przecież obracając się w sferze zainteresowań i możliwości doradzić teksty będące w zasięgu jego możliwości - proste nie znaczy prostackie. Dadzą one mu więcej pod względem emocji, informacji i przyjemności niż niejedna lektura znajdująca się w kanonie literatury, wysoko oceniana pod względem estetycznym. Można, przykładowo, krytykować merytoryczną stronę bajek dla najmłodszych, jakie ukazują się w serii disneyowskiej. Nie da się ukryć, że w porównaniu z oryginałami są one spłycone i bardzo uproszczone, ale jako bibliotekarz pracujący m.in. z najmłodszymi dziećmi dostrzegam i doceniam ich rolę w procesie wprowadzania dziecka w świat książek. Bardzo często od nich rozpoczynają sześciolatki samodzielne czytanie. W zasadzie te proste "podane" bajeczki wyświadczają nam przysługę, ponieważ przygotowują dziecko mentalnie do lektury oryginalnych baśni braci Grimm czy Andersena. Baśni, które często poruszają trudne sprawy samotności, odrzucenia, brutalności świata. Każda wypowiedź literacka, nawet taka, którą miernie ocenilibyśmy pod względem estetycznym, może nabrać wartości w momencie, gdy staje się przyczynkiem do dalszych poszukiwań czytelniczych. Bądźmy inicjatorami procesu czytania, ale pozwólmy, by ostatecznie dana osoba sama decydowała, jakie książki do niej w danym momencie życia pasują.

Rolą bibliotekarza jest przede wszystkim słuchanie czytelnika, jakie są jego oczekiwania w stosunku do książki. Nie będziemy sportowca przekonywać do książek historycznych, bo uważamy je za bardziej wartościowe niż przykładowo proste komiksy o drużynie piłkarskiej. Funkcja wzmacniająca, doradcza bibliotekarza jest ważniejsza niż realizacja jego wizji 'czytelnika idealnego'. Troszczmy się o niego, nie kształtujmy mu gustu, nie schlebiamy, po prostu troszczmy się o niego będąc otwartymi na jego potrzeby czytelnicze, a sam z czasem zbuduje swoją przestrzeń literacką.

Rolą bibliotekarza jest ukazanie czytelnikowi całego bogatego spectrum tematycznego książek i pozostawienie mu wolnej ręki, co do wyboru. Gust definiowany jest wszak m.in. *jako zamiłowanie, ochota na coś*, więc bądźmy tymi, którzy budzą zamiłowanie do czytania. Ważne jest, by dana osoba posiadała motywację wewnętrzną, by sięgać po książki i potrafiła czerpać z tego przyjemność. Gust czytelniczy, czy też inaczej mówiąc kultura literacka jest kształtowana na równi z kształtowaniem umiejętności czytania. Nauczyciel wprowadza do procesu edukacji wybrane teksty literackie, z którymi obcując, już małe dziecko wyrabia w sobie zdanie na ich temat. Zarówno w sytuacji odrzucenia poznanych tekstów jak i ich akceptacji dziecko buduje swój indywidualny gust, literackie wycucie estetyczne. Jednak pozwólmy mu na podejmowanie samodzielnych decyzji, którą drogą chce iść. Rozumienie gustu wyłącznie jako antynomii: dobry – zły, to zawężanie złożoności zjawiska. Gust jest różnorodny i indywidualizowany, ma swoje

„różne odcienie”. Dlatego obcując z literaturą czytelnik ma prawo do sięgania po różnego typu materiały piśmiennicze i nie nam go oceniać. Zadaniem naszym jest nie tyle przekazanie kanonu najwybitniejszych dzieł i kształtowanie umiejętności rozróżniania tzw. literatury wysokiej od tekstów grafomańskich, ile przekazanie miłości do książek i czytania w ogóle. Potencjalnemu odbiorcy literatury potrzebna jest bardziej orientacja w całej ofercie piśmienniczej, która pozwoli mu znaleźć lekturę współbrzmiającą z jego psychicznymi i intelektualnymi potrzebami.

By kształtować gust należałoby założyć, że istnieje wzorcowy gust czytelniczy, „norma dobrego gustu”, do której trzeba dążyć. Jak powszechnie wiadomo o gustach się nie dyskutuje i uważam, że każdy ma prawo do swojego indywidualnego gustu czytelniczego, najbardziej do niego przystającego. Osiągnięciem jest, gdy pozyskujemy czytelnika, kogoś kto pokochał książki. To czy jest to literatura wysoka czy też teksty jakościowo nie najlepsze (w naszym mniemaniu) to już sprawa drugorzędna. Ważniejsze, co lektura daje odbiorcy, w jaką wiedzę go wyposaża i jakie emocje w nim wzbudza, niż to, jaki poziom literatury sobą prezentuje. Dajmy prawo czytelnikowi, podobnie jak podkreślał to już Daniel Pennac, do „czytania byle czego”. Tymczasem najnowsze badania (2015) dotyczące upodobań czytelniczych Polaków wykazały, iż ulubionymi gatunkami literackimi są kryminał i sensacja, fantastyka oraz literatura faktu. Młodszy czytelniczy preferują fantastykę i komiksy, a najmłodszy bajki i opowiadania o zwierzętach. Natomiast starsze pokolenia chętniej czytują prozę – zarówno polską, jak i obcą, literaturę piękną, historyczną oraz sensację.

Samo czytanie wymaga bardziej rozwiniętej, specyficznej, intelektualnej i poznawczej umiejętności. Skoro uważa się, że „gust oznaczany jako prosty ma zazwyczaj rozwinięte tylko struktury umiejętności związane z podstawowymi potrzebami biologicznymi i naturalną emocjonalnością osobowości”¹, czy taka osoba sięgałaby po słowo pisane? Czy wybrałaby łatwiejszą formę przekazu informacji? Moim zdaniem ‘człowiek czytający’ ma w definicję wpisany dobry gust. Już pozyskanie przez nas czytelnika oznacza, że mamy do czynienia z osobą o dobrym guście. Jak pisał Wojciech Nowicki w „Książkach na całe życie” – „Chyba o to właśnie chodzi: o budowanie wyspy własnej, jednoosobowej [...] Po to ludzie łączą się z książkami na całe życie.”²

1 L. Fridman, *Rozwój kompetencji gustu w kontekście edukacji muzycznej*, Bańska Bystrzyca 2013, s. 113.

2 Wojciech Nowicki, Chwała półkownikom, „Książki” nr 4/2012, Biblioteka Analiz.

BIBLIOGRAFIA

- Słownik pojęć i tekstów kultury*. Red. E. Szczęsna. Warszawa: WSiP, 2002.
- Wojciechowski, J. *Czytelnictwo*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2000.
- Antczak, M., Walczak-Niewiadomska, A. *Biblioteki i książki w życiu nastolatków*. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2015.
- Pennac, D. *Jak powieść*. Warszawa: Wydawnictwo Muza, 2007.
- Fridman, L. *Rozwój kompetencji gustu w kontekście edukacji muzycznej*. Bańska Bystrzyca 2013.
- Leżańska, W. *Przedszkole jako środowisko wychowania estetycznego*. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1990.
- Wychowanie estetyczne młodego pokolenia: polska koncepcja i doświadczenia*. Red. I. Wojnar i W. Pelasińska. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1990.

Justyna Adamczyk

Szkoła Podstawowa nr 2
w Kartuzach

Między nami bibliotekami

Wiele mówi się o bezpiecznym poruszaniu się w cyfrowym świecie, zwłaszcza jeśli to zjawisko dotyczy dzieci i młodzieży. Chciałabym zaprezentować przedsięwzięcie, które powstało w duchu słów Konfucjusza: *Powiedz mi, a zapomnę. Pokaż mi, a zapamiętam. Pozwól mi zrobić, a zrozumiem*

Projekt # *Bezpieczeństwo w sieci – sensacyjny serial nie tylko dla dzieci* został zrealizowany w ramach programu z dotacji Bezpiecznie Tu i Tam Fundacji Orange. Miejska Biblioteka Publiczna w Sopocie nawiązała współpracę z młodzieżą czterech sopockich gimnazjów i jedną szkołą podstawową aby wdrażać w życie dobre praktyki bezpieczeństwa w Internecie. W projekcie wzięły udział osoby od 13 do 16 roku życia, które intensywnie korzystają z sieci i nowych technologii. Ich zadaniem było stworzenie ośmiuodcinkowego serialu o bezpieczeństwie w Internecie, pod opieką artystyczną prezesa Fundacji Ko-

Fot. Wioleta Górską-Sieronińska

Przygotowania operatorów i oświetleniowców do kręcenia 1 odcinka serialu pt. „Hejt”

Fot. Wioleta Gońska-Sierotńska

Uczniowie filmują 2 odcinek pt. „Wizerunek w sieci”

lonii Artystów i animatora wydarzeń artystycznych w Trójmieście – Sylwestra Gałuszki i bibliotekarzy jako koordynatorów przedsięwzięcia.

Odcinki kręcone w naszym gimnazjum – Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 w Sopocie - były poświęcone zjawisku hejtu i wizerunkowi w sieci . W obu grupach nastąpił podział na role, tak by każdy uczeń był odpowiedzialny za część powstałego filmu. Wyłoniliśmy reżysera, aktorów, oświetleniowców, operatorów, a nawet makijażystów i osoby odpowiedzialne za catering na planie. Cała grupa tworzyła scenariusz – chociaż tematy były narzucone z zewnątrz – idea obrazu rodziła się na naszych oczach. Dyskusja jak ukazać hejt (odcinek 2 serialu) była jednocześnie wielką lekcją empatii – co czuje hejtujący, jak odbierają jego słowa inni, co mogą zrobić, do czego prowadzi bierność obserwatora ataku – i rodzajem poradnika, jak zachować się będąc obiektem czy obserwatorem hejtu. Wskazówki, jak bronić się przed zalewem nienawiści w sieci, których udzielają nasi aktorzy/uczniowie w filmie są, moim zdaniem, bardzo dojrzałe – chociaż padają z ust trzynasto i czternastoletków. Mogłyby być podwaliną dekalogu każdego internauty

Odcinek 3 podejmował temat naszego wizerunku w sieci, uświadomienie sobie, że to co zamieszczone w wirtualnym świecie, de facto nigdy z niego nie znika i jak ważna

jest ta wiedza w naszym codziennym życiu – jak robić z niej jak najlepszy użytek. Cudownie było obserwować, jak pomysły naszych uczniów były wcielane w życie. Proces budowania scenariusza, tworzenia wspólnego dzieła, ścierania się pomysłów, organizacja pracy – była wspaniałą lekcją współpracy, ale także zabawy, kreatywności i budowania więzi. Dla większości naszych gimnazjalistów, także pierwszym kontaktem z kamerą – i to po obu jej stronach. Uświadomiliśmy sobie także fakt, że niełatwo być filmowcem – każdy z odcinków trwa około minuty, nam stworzenie go zabrało 4 godziny!

Cały nasz serial udostępniany jest na bazie wolnych licencji na stronie MBP w Sopocie oraz na stronie blogu projektu: <http://sopotbezpiecznywsieci.blogspot.com/> Młodzież była zachwycona możliwością wzięcia udziału w projekcie, my bibliotekarze dowiedzieliśmy się, że można podejmować aktualne i ważne tematy w atrakcyjnej dla naszych uczniów formie. A wszystko to było możliwe dzięki współpracy Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sopocie z bibliotekami szkolnymi. Podczas spotkania w Sopotcie – na uroczystości podsumowującej projekt – mieliśmy okazję wymienić się refleksjami i podzielić wrażeniami. Dowiedzieliśmy się także, od pomysłodawczyni projektu p. Dagmary Sypniewskiej-Skwy, zastępcy dyrektora MBP w Sopocie, jak doprowadzić do realizacji ciekawej inicjatywy. Chciałabym podziękować koordynatorce # Bezpieczeństwa w sieci p. Wiolecie Sierońskiej za przemiłą współpracę przy realizacji projektu oraz p. Sylwestrowi Gałuszce za wspierające i twórcze prowadzenie młodzieży. Podczas ostatniego spotkania z panią Wioletą Sierońską słyszałam, że planowany jest ciąg dalszy naszej współpracy. Nie mogę się doczekać!

•

Marta Kozakiewicz

Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 2
w Sopocie

W baśniowym ogrodzie

Autorami projektu uczniowie gimnazjum dla dzieci z klas 0 oraz I-III szkoły podstawowej. Celem jest popularyzacja wybranych baśni H. CH. Andersena i braci Grimm, integracja uczniów z różnych etapów edukacyjnych, a także rozwijanie aktywności czytelniczej twórców i odbiorców programu. Projekt składa się z dwóch etapów: głośnego czytania baśni w kwietniu i konkursów w czerwcu. Założeniem wstępnym jest wykorzystanie tekstów w całości, bez skrótów i adaptacji.

Faza przygotowawcza: w niewielkich zespołach uczniowie klas I-III gimnazjum dokonują doboru materiału (odpowiednia długość, możliwość wykonania dekoracji) i wymyślają pytania dotyczące treści. Następnie cztery wybrane grupy, które będą realizować projekt, przeprowadzają selekcję. Wybierają osiem baśni. Przygotowują po dwa quizy do każdej baśni – dla młodszych i starszych dzieci.

Etap 1. Koordynatorzy ustalają plan działań. Dzielią tekst na części pomiędzy siebie. Wymyślają scenografię i proste rekwizyty, które skupią uwagę dzieci na czytanej tekście

Fot. z archiwum projektu

Fot. z archiwum projektu

(np. latający kufer, paluszkowe pacynki). Uzgadniają z nauczycielami harmonogram odczytania baśni – całe zadanie rozłożone jest na cztery dni – dla podkreślenia wyjątkowego charakteru wydarzenia, ale także po to, by nie znużyć małych odbiorców. Początek zaplanowano na 23 kwietnia – Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich.

Niektóre baśnie odczytywane są przed poszczególnymi zespołami klasowymi, inne na sali gimnastycznej. Na zakończenie każdego wystąpienia przeprowadzane zostały zabawy tematyczne np. wspólna rekapitulacja wydarzeń, ułożenie obrazków we właściwej kolejności, latanie czarodziejskim kufrem po wyznaczonej trasie.

Etap 2. W czasie Festynu Rodzinnego z okazji Dnia Dziecka koordynatorzy projektu organizują quizy, konkursy i zabawy związane z czytaniem wcześniej baśniami. Przygotowują też zabawy dla dzieci najmłodszych (do lat 5), które przychodzą na festyn z rodzicami. Zwieńczeniem projektu jest krótkie podsumowanie i rozdanie symbolicznych nagród.

Monika Głaner

Zespół Szkół Publicznych
w Kleszczewie Kościerskim

W świecie dinozaurów

Wstęp

Ważnym zadaniem biblioteki szkolnej jest przekonanie młodego czytelnika do korzystania ze zgromadzonych w niej książek, czasopism i innych źródeł informacji. Zachęcenie do rozwijania zainteresowań oraz pogłębiania wiedzy. Wszystko to najlepiej zrobić w atrakcyjnej formie, wykorzystując zasoby biblioteki w połączeniu z nowościami technologicznymi.

Główne cele projektu:

- Rozwijanie indywidualnych zainteresowań i potrzeb czytelniczych.
- Budzenie zainteresowań książką poprzez różne formy aktywności.
- Kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.
- Rozwój wyobraźni, fantazji oraz ekspresji artystycznej w różnych dziedzinach.

Fot. K. Rutkiewicz

Projekt czytelniczy

Fot. K. Rutkiewicz

Fot. K. Rutkiewicz

Projekt został zrealizowany w klasach 0-VI w Szkole Podstawowej nr 55 im. Jana Heweliusza w Gdańsku. Czas trwania: 3 miesiące.

Do projektu zaangażowano nauczycieli z kilku szkół oraz grupy z przedszkoli w dzielnicy Nowy Port. Projekt wsparła również „Fundacja Pan Władek”.

Formy i metody pracy:

Podczas realizacji projektu wykorzystano: miniwykład, opowiadanie, pokaz połączony z przeżyciem, film, ekspozycję, ekspresję plastyczną. Większość zajęć przeprowadzono w formie pracy zespołowej lub pracy w grupach, realizacja niektórych zadań przyjęła formę pracy indywidualnej dziecka.

Zadania i ich realizacja

Multimedialna wystawa „W świetle dinozaurów”.

W ramach wystawy – uczniowie mogli zobaczyć różne gatunki prehistorycznych gadów, ich życie, środowisko, poznać hipotezy zagłady oraz metody pracy paleontologów. Promowane były liczne książki o tej tematyce. Zainteresowani mogli zwiedzić wirtualne muzeum dinozaurów, ułożyć puzzle na ekranie komputera lub stoliku. W specjalnej misce z piaskiem, można było pobawić się w paleontologa szukając kości wymarłego

Fot. K. Rutkiewicz

zwierzęcia. Na zakończenie zwiedzających czekała – projekcja filmu popularnonaukowego na tablicy interaktywnej pt. „10 najbardziej niebezpiecznych dinozaurów”, która okazała się hitem w naszej szkole. W ramach wystawy odbywały się lekcje biblioteczne dla wszystkich klas. Klasy młodsze dodatkowo otrzymały kolorowanki z dinozaurami. Dla nauczycieli przygotowaliśmy liczne scenariusze zajęć.

Prezentacja poświęcona prehistorycznym zwierzętom.

W auli szkolnej przedstawiono uczniom klas 3 z naszej szkoły i innych szkół oraz grupom z zaprzyjanych przedszkoli przystępną prezentację o dinozaurach i ich świecie.

Międzyszkolny konkurs plastyczny – „Moja przygoda w świecie dinozaurów”.

Zorganizowałyśmy konkurs plastyczny techniką dowolną. Przystąpiło do niego kilka gdańskich szkół podstawowych, przysyłając wiele pięknych prac. Wyniki przedstawiono na specjalnym wernisażu, podczas którego wręczono nagrody i zaproszono do obejrzenia wystawy.

Szkolny konkurs wiedzy o dinozaurach.

Zorganizowałyśmy i przeprowadziłyśmy wśród pasjonatów

Fot. K. Rutkiewicz

Projekt czytelniczy

prehistorii szkolny konkurs wiedzy. Wzięło w nim udział wielu uczniów z klas III-IV. Nagrodami były książki o dinozaurach i wycieczka do „Parku Dinozaurów” w Łebie. Zorganizował ją dla laureatów Pan Władysław Ornowski z fundacji Pan Władek.

Podsumowanie projektu

Rezultatem projektu było zwiększenie liczby czytelników i osób odwiedzających bibliotekę, popularyzacja książek popularnonaukowych i pogłębienie wiedzy uczniów. Zacieśniono też współpracę ze środowiskiem lokalnym. Projekt został upowszechniony w gazecie, kronice biblioteki i na stronie internetowej szkoły. Wystawa promowała również szkołę w czasie Dnia Otwartego.

-

Janina Goryńska, Katarzyna Rutkiewicz

Szkoła Podstawowa nr 55
w Gdańsku

Twórcze zajęcia w bibliotece.

Kółko czytelniczo-artystyczne dla uczniów klasy II i III szkoły podstawowej

*„Czytanie książek to największa zabawa,
jaką sobie ludzkość wymyśliła.”*

Wisława Szymborska

Pierwsze lata edukacji kształtują pozytywne nastawienie dzieci do czytania. Moje działania w ramach prowadzonych od kilku lat w bibliotece szkolnej zajęć kółka czytelniczo-artystycznego dla uczniów z klas II i III mają na celu przede wszystkim wspieranie aktywności czytelniczej dzieci. Jak najwcześniejsze otwarcie na literaturę, pokochanie książek jest najlepszą drogą do wszechstronnego i prawidłowego rozwoju dziecka. Wspólne czytanie i zabawy z książką dają uczestnikom radość, satysfakcję, pozytywne doświadczenia z kontaktu z książką. Przez zastosowanie różnych form i metod pracy wywołują w dzieciach ciekawość, aktywność oraz inspirują do działalności twórczej. Rozwijają zainteresowania czytelnicze i artystyczne poprzez współdziałanie w grupie i indywidualną pracę.

W zajęciach prowadzonych przeze mnie bardzo ważna jest zabawa z książką i wokół niej, gdyż na tym etapie rozwoju dzieci to ona skłania do podjęcia wysiłków związanych z nabywaniem wiadomości, umiejętności i nawyków. Poniżej przedstawiam dwa pomysły wykorzystania tej formy pracy, w której łączę książkę i twórczość plastyczną.

Przykładem jest cykl zajęć, które prowadziłam z dziećmi z klas II w ramach **projektu „Zostajemy twórcami książki”**. Zapoznawałam moich uczniów z różnymi rodzajami literatury, budową książki i etapami jej powstawania. Potem wybieraliśmy formę naszej książki i przydzielaliśmy odpowiednie funkcje (redaktora naczelnego, ilustratora, twórcy okładki itp.) oraz pisaliśmy scenariusz książki, projektowaliśmy postacie, poszczególne sceny, tytuł. Wszyscy uczniowie chętnie włączali się w tę pracę, wylaniało się wiele talentów, np. plastycznych, przywódczych. Uczniowie przyjmowali zaproponowaną konwencję pracy w zespole pod kierunkiem redaktora naczelnego, szanowali nawzajem swoje funkcje. Każdy mógł zaistnieć, co było bardzo ważne zwłaszcza w grupie piętnastoosobowej. Efektem tej wspaniałej dziecięcej twórczości – mieszanki kreatywności, wyobraźni i talentu artystycznego był komiks „Przygoda księżniczki Róży”. W Międzyszkolnym Konkursie Klas Młodszych Szkół Podstawowych „Moja Książka” nasz komiks zdobył wyróżnienie, a sami autorzy zostali nagrodzeni uroczystymi dyplomami i nagrodami. Była to wspaniała nagroda za prawie trzymiesięczną pracę związaną z tworzeniem komiksu. Praca tym trudniejsza, bo nie indywidualna, a grupowa. Ważne było, że dzięki tym zajęciom, dzieci uczyły się

Projekt czytelniczy

współpracować ze sobą, stawały się odpowiedzialne, dostrzegały swoje możliwości i nabierały wiary we własne umiejętności. Jednak chyba najważniejszą była radość z tworzenia własnych książek, poznawania kolejnych etapów ich powstawania i to uczucie satysfakcji, gdy po tygodniach intensywnej pracy można było wziąć do rąk stworzoną samodzielnie od początku do końca książkę.

Teksty literackie wspaniale pobudzają wyobraźnię plastyczną dzieci, czego przykładem jest **cykl zajęć „Wojenne losy Asiuni”** które przeprowadziłam w klasie II i III. Sposobem na ujęcie trudnego dla małych dzieci tematu wojny po lekturze książki Joanny Papuzińskiej „Asiunia” było przygotowanie przez dzieci własnych książeczek o przeżyciach małej dziewczynki w czasie II wojny światowej. Dzieci poznały książkę J. Papuzińskiej poprzez wspólne czytanie na zajęciach. Następnie otrzymały dwie kartki formatu A4 złożone na połowę. W ten sposób powstała czterostronicowa książeczka wraz z okładką, którą uzupełniano przez cały czas trwania zajęć o Asiuni. Na okładce dzieci rysowały

Fot. z archiwum projektu

Fot. z archiwum projektu

jak wyobrażają sobie główną bohaterkę, zapisywały jej imię oraz swoje jako autora książeczki. Treść książeczki wypełniły najważniejsze wydarzenia z wojennego życia Asiuni, począwszy od sceny w dniu jej piątych urodzin. Kluczem były kolejne miejsca pobytu bohaterki w okupowanej Warszawie. Dzięki takiej formie dzieci poznały temat wojny widziany oczami dziecka, a przez to zakres informacji dostosowany był do możliwości rozumienia i przeżywania tego tematu przez dzieci. Zajęcia te bardzo zaangażowały dzieci. Powstały wspaniałe książeczki - zarówno pod względem treści jak i wyrazu artystycznego. Każde

dziecko stworzyło swoją jedyną, niepowtarzalną książeczkę, gdyż każde podejmowało decyzję, która scenka z życia Asiuni z pobytu w danym miejscu znajdzie się na kartkach ich dzieła. Realizacja tego trudnego tematu skłoniła też uczniów do głębszych refleksji i przemyśleń. Na zakończenie cyklu zajęć dzieci wysłuchały rozmowy z autorką książki J. Papuzińską pt. „Asiunia wspomina wojnę”¹, w której znalazły wyjaśnienie pewnych niedopowiedzeń znajdujących się w książce, a zwłaszcza odpowiedź na pytanie, co stało się z mamą małej Asiuni?

Zajęcia typu książka tworzy książkę, czy też samodzielne wymyślanie własnych dzieł literackich są okazją do zabawy i przynoszą wiele radości młodym twórcom. Są prostym, ale efektywnym przykładem na połączenie książki z plastyką. Stają się źródłem satysfakcji, gdyż dzieci bardzo chętnie biorą udział w takich zajęciach. Dzięki temu rozwijają swój twórczy potencjał oraz pozytywny stosunek do książki i samego czytania, co mam nadzieję zapoczątkuje w ich dalszym życiu.

•

---

1 Beata Kęczkowska, *Asiunia wspomina wojnę*, http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34861,9776442,Asiunia_wspomina_wojne.html?disableRedirects=true, 12.10.2015

Wierszy Tuwima się nie zapomina

Dla uczczenia Roku Tuwima w Zespole Szkół Administracyjno-Ekonomicznych w Gdyni postanowiłam przygotować mały happening związany z życiem i twórczością tego poety. Uznałam to za dobrą okazję do innego spojrzenia przez naszych uczniów na twórczość Tuwima i zachęcenia ich do sięgnięcia po jego utwory. Dwa tygodnie przed planowaną imprezą zwróciłam się do naszych polonistek Ewy Starostki i Joanny Mazurkiewicz o wsparcie. Ich zadaniem było zmotywowanie uczniów do aktywnego wzięcia udziału w planowanych zajęciach. Przygotowałam ogłoszenia skierowane do uczniów informujące o projekcie. Zachęcałam indywidualnie czytelników do wzięcia w nim udziału. Impreza miała na celu promocję czytelnictwa oraz przypomnienie sylwetki i twórczości pisarza. Kilkoro uczniów przygotowało prezentację, kilkunastu wypożyczyło tomiki poezji Juliana Tuwima, chcąc przygotować się do recytacji. Spotkanie zostało zaplanowane na dwie godziny lekcyjne i odbyło się na holu szkolnym przy bibliotece. Na tablicach znalazły się gazetki przygotowane przez uczniów, przedstawiające sylwetkę poety. W imprezie uczestniczyła młodzież z różnych klas. Uczennice przedstawiły przygotowane przez siebie prezentacje, w których przybliżyły mniej znane fakty z życia poety oraz zapoznały uczestników spotkania z interesującymi i zaskakującymi cytatami z jego bogatej twórczości. Następnie odbył się krótki quiz dotyczący autora *Kwiatów*

Fot. z archiwum projektu

Fot. z archiwum projektu

polskich oraz konkurs recytatorski. Mieliśmy okazję posłuchać kilku wierszy w wykonaniu uczniów np. *Do krytyków*. Interpretowane były fragmenty z *Kwiatów polskich*. Nie zapomnieliśmy też o doskonałych wierszach Tuwima dla dzieci, które stanowią współcześnie żelazny kanon tego obszaru literatury. Uczniowie w trzyosobowych grupach przygotowali scenki interpretujące te utwory. Największym powodzeniem cieszyła się interpretacja wiersza *Okulary*. Dwie grupy przedstawiły, przygotowane na miejscu, zabawne ilustracje wierszy *Dyzio marzyciel* oraz *Bambo*. Młodzież mogła się też dowiedzieć, że ten utalentowany poeta był również autorem piosenek, wiele z nich było prawdziwymi szlagierami. Wysłuchaliśmy *Miłość Ci wszystko wybaczy* w wykonaniu Hanka Ordonówny, *Grande Valse Brillante* w interpretacji w Ewy Demarczyk oraz *Wspomnienie* śpiewane przez Czesława Niemena.

Jak to z wielkimi poetami bywa, często wypowiadamy stworzone przez nich frazy i powiedzonka, nie wiedząc nawet, że ich cytujemy. Prawidłowość ta dotyczy także Juliana Tuwima. Furorę zrobił cytat „Plan, coś co potem wygląda absolutnie inaczej”. Uczniowie, którzy brali udział w projekcie, współpracując ze sobą i dobrze się bawiąc, poszerzyli swoją wiedzę o pisarzu. Było to dla nich ciekawe doświadczenie.

Jolanta Wdowiak

Zespół Szkół Administracyjno-Ekonomicznych
w Gdyni

Spis treści

Promocja literatury

A może jednak książka?– sztuka podejmowania wyborów 7

Dominika Ringwelska

Zaangażowany czytelnik

Jak poruszyć czytelniczą wyobraźnię gimnazjalistów, czyli zabawa w teatr 15

Dorota Kosek

Magiczna biblioteka 19

Alina Kujawa

Aktywni czytelnicy w bibliotece szkolnej w Gimnazjum nr 14 w Gdyni 23

Beata Stachowska

O gustach czytelniczych

Kształtować gust, czy tylko mu schlebiać 27

Justyna Adamczyk

Współpraca bibliotek

Między nami bibliotekami 31

Marta Kozakiewicz

Projekt czytelniczy

W baśniowym ogrodzie 35

Monika Głaner

W świecie dinozaurów 37

Janina Goryńska, Katarzyna Rutkiewicz

Twórcze zajęcia w bibliotece. Kółko czytelniczo-artystyczne
dla uczniów klasy II i III szkoły podstawowej 41

Katarzyna Karcz

Wierszy Tuwima się nie zapomina 45

Jolanta Wdowiak

Do tej pory w naszej serii
ukazały się
następujące numery:

ISSN 2450-7717
ISBN 978-83-86526-45-1